

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A Hirdetvényszerűségei:
 Egyszerűségei: 10 kor.
 Helyben másban kezdve:
 Egyszerűségei: 20 kor.
 Helyben másban kezdve:
 Egyszerűségei: 5 kor.
 Vidékre postán küldve:
 Egyszerűségei: 24 kor.
 Helyben másban kezdve:
 Egyszerűségei: 6 kor.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Hirdetési díjak: minden nap a hóhoz és
 hónap végéig a hóhoz képest.

Hirdetési díjak: minden nap a hóhoz és
 hónap végéig a hóhoz képest.

Hirdetési díjak: minden nap a hóhoz és
 hónap végéig a hóhoz képest.

Hirdetési díjak: minden nap a hóhoz és
 hónap végéig a hóhoz képest.

Hirdetési díjak: minden nap a hóhoz és
 hónap végéig a hóhoz képest.

NAGYVÁRAD július 1.

Csak urasan.

A mi fajunk többre becsüli a gavallériát, mint a vagyont. És ez nem volna baj, ha szinte tüntetőleg nem igyekeznék ezt mutatni is. Vagy azért, hogy csekély okból vissza lép jogai érvényesítésétől »Eh, mit cigánykodjam,« vagy azért, hogy könnyelműen széthányja vagyonát kedvtelésekre, vagy azért, hogy egyes tisztességes életpályáktól vissza vonul, mert nem gavalléros pályák.

Ez a mi pusztulásunk fő oka.

Ugyan ilyen a mi fajunk politikai téren is. A jussáért öl, vagy megöleti magát, de ha meg van a juss, oda adja egy mézes madzagért.

Ez a mi nemzeti elcsenevészesedésünk oka.

Különösen két dologban hozott türehtelen rossz állapotokat a politikai gavallérkodás.

A nemzetiségi és társadalmi rend téren.

A nemzetiségeket rendszerint lenéztük. A tót nem ember, az oláh csak lesz ember, a német h , a horvát vad nép, a szász fősvény, így ment az osztályozás, melyből a soha be nem olvasztható, zsidóságot azonban kihagytuk. Ezekből házi később nemzeti zsidót csináltunk s engedték, hogy lábaink alatt hallatlanul felburjánozva, zsebünkig jusson s végre nyakunkra nőjön.

Ezt liberáliszmusnak neveztük, s e ronda szó kedvéért megcsináltuk az új, modern magyar körforgó társadalmat, mely úgy forog, hogy aki fent volt az le száll, aki bent volt az ki vándorol s alulról fel nő a sok párvenü, kívülől jön be a sok idegen s boldogan statisztikázunk, hogy a nemzeti vagyon nő s a népesedés örvendatosan gyarapszik.

Ha Tisza komolyan akar nemzetiségi törvényeket hozni, tessék módját lelteni, hogy hozzánk simuljanak a keresztény nemzetiségek s ránczba szedessék a középkornál is elmaradottabb gondolkozásu németül beszélő galicziai tömegek beözönlése.

Társadalmi téren türtünk mindenféle izgatást. Naplopók, kik koldulni szegyletek, dolgozni rösteltek, tudásból megélni nem voltak képesek, beálltak demagógnak s a könnyű és jól jövedelmező naplopás kedvéért felforgatták egész társadalmunkat. Vér folyt mindenfelé nem egyszer, ártatlan, elbolondított magyarok, oláhok, horvátok vére s az izgatók áldomást ittak a jól sikerült munkájuk örömeire.

Tisza igéri, hogy büntető törvénykönyvünk gyöngeségét megvédi a magyar gavalléroskodás ellen és ami tisztességes emberek legnagyobb kincse a társadalmi békét és rendet erősebben fogja védeni.

Különösen e két részlet értékes a Tisza beszédében. És van még egy, amit nem mondott.

Egész beszédében nagy hatalomról beszélt, de soha Magyarországról. Tisza

elég cinikus ahhoz, hogy mindent úgy vegyen ahogy van, nem pedig úgy, ahogy látszik lenni.

Megmutatta ezt az ellenzékkel való bánásmódjával, a hadsereg kérdésével és a galaczi esettel szemben. Ő nem beszél önálló Magyarországról, mert éles szemével nem bírta felfedezni.

Milyen zúgás volt Tisza ellen mind a három esetben, mert a látszatot nem vette valónak, pedig Tiszának igaza van.

Ne áltasson minket azzal, hogy milyen dicsők vagyunk, durva, illuziót tépő kézzel vágja elénk, hogy mivé süllyedtünk a magyar pazarlás útján.

Provincia és semmi több. Tessék újra dolgozni, hogy több legyünk.

Bizony csak úgy vagyunk mint nemzet is, ahogy földes uraink legtöbbje. A birtok ugyan neven van, de ő maga az árendás körme között.

Más a látszat, más a való.

Félre a gavalléroskodással. Nincs nekünk miből adni, de szerezni kell.

Erős, békés társadalomra van szükségünk, hogy legyen ellenállhatlan egységes közvéleményünk; jó nemzetiségi politikára van szükségünk, hogy legyen bő tartalék csapatunk s így indulhatunk el honfoglalásra, a névleges uraság így válik valóra.

Talán! ha nem késő? F—y.

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A BOA.

Irta: VIKTOR CARIEN.

(Vége.)

— Nem Lucien! Ezzel igazán nem szeretél örömet nekem. Sőt! Mondhatom, hogy elszomorít a könnyelműséged, ha így kölkezel, akkor előbb, utóbb egy sou nélkül állunk majd itt.

— De én csak terád gondoltam édes! . . .

— Mindegy! Valahányszor erre a boára tekintek majd, mindig keserűségem lesz miatta . . .

— Hát nem akarod? . . .

— Nem! . . .

— Nos jó. Hát pusztuljon! — mondta erre Lucien kitorve és keserűségében a diván sarkába vetette a szerencsétlen kék róka prémet.

— Most kigyógyítottál az ajándékozási mániámból alaposan. Azt mondhatom.

Az asszonyka rémülten meredt rá férjére. Ilyennek még sohasem látta őt és nagyra kitágult szemében, ahogy bámulta, lassanként valami kegyetlen tüzelés támadt, aztán kibugygyant az első könnye. Az asszonyka sirt s az erőszakos, gürögős zokogás egész testét meg rázta.

Hanem hát ez már Luciennek is sok volt. Sirni látni az asszonyát! Ezt nem bírta el. Egyszerre vége volt a keménységének. Csaknem kétségbeesetten sietett oda az asszonyhoz, és a haját simogatva, kérlelni kezdte:

— De édes! Ne sirj hát. Ezt nem bírom elviselni. Engedj meg. Goromba, nevetlen voltam, de bocsáss meg. Neked igazad van. Takarékoskodnom kellett volna és én könnyelműen pazaroltam De hát bocsáss meg, nem teszem többé. Na ne sirj hát! . . .

Az asszonyka könnyein keresztül mosolyogni kezdett és egy csók pecsételte meg a kibékülést.

— Igazán ostobák vagyunk! — mondta Lucien az asszony utolsó könnyeit letörölve. — A helyett, hogy jól megvacsorálnánk és méltón megünnepeelnénk a mai évfordulót, itt veszekszünk hiábavalóságok felett. Na de most már én teretek!

Es be sem várva a választ, oda sietett a kis pobárszékhez, hogy a desszert-tányérokat leszedje.

Egyszerre azonban meglepetve állt meg a kis szekrény előtt és ahelyett, hogy a tányérokat szedte volna le, egy jókora csomagot vett a kezébe, amelyik ott feküdt az üvegszekrény párkányán.

— Hát az micsoda? — kérdezte az asszony felé fordulva.

— Az?! . . . mondta az asszony bizony-

talatul és az arca egyszerre lángba borult; — hát bontsd fel a csomagot, aztán meglátod, hogy mi . . .

Lucien nem mondatta magának kétszer a dolgot, hanem oda sietett az asztalhoz — és lázasan fogott hozzá a csomag kibontásához, mikor a csomagoló papír szétnyílt, a férfi meglepetve nézett a lángpiros arcczal várakozó asszonyra, de pillanatokba telt, amíg szólni birt.

— Oh Istenem! Milyen kedves vagy. Ezt a meglepetést lelkem mélyéből köszönöm. Marie. André Chénier költeményeinél kedvesebbet igazán nem adhattál volna nekem.

Lucien letette a három diszkótésű könyvet az asztalra, és lelke túlradó háládatosságában karjaiba zárta feleségét, aki néma gyönyörűséggel szemlélte az ura boldog meglepetését.

Régi — régi kedves vágya volt Luciennek, hogy Chénier költeményeit megvegye, de sohase volt szíve hozzá, hogy harmincz frankot kiadjon a három kötetért. Talán módjában sem igen állott, hogy megtegye és ime Marie, a kedves, jó kis Marie most megvette.

— Látod édes?! Mind a ketten könnyelműek voltunk . . .

— Oh ha tudtam volna, hogy te is anynyi pénzt adsz ki . . . szabadkozott az asszony.

— Ne bánd, kedvesem! A pénztünket le-

Az újabb indemnitás szentesítve.

A Budapesti Közlöny című hivatalos lap legújabb számában közli a június hó 29-én szentesített 1904. évi XV. törvénycikket, melylyel az 1904. év első hat hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadáokról szóló ez évi IV. törvénycikknek hatálya 1904. évi augusztus hó végéig kiterjesztetik. Ez a törvény tegnap, július 1-én lépett életbe s érvénye a folyó évi állami költségvetésről szóló törvény kihirdetése napján szűnik meg.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 1.

Elnök Perczel Dezső megnyitja az ülést, hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét, bemutatja a beérkezett irományokat, következik

az 1904. évi költségvetés

folytatólagos tárgyalása.

Udvarny Ferencz utal a miniszterelnök tegnapi beszédére. A miniszterelnök a kisczáránokon úgy akar segíteni, hogy új bankot alapít.

Ezt nem tartja helyes megoldásnak. Hisz a bankok száma már ma is túlnyomó. Ha pénzt akar a miniszterelnök, ott vannak a nagy bankok, vagy állítsák talpra azokat a pénzügyintézeteket, a melyeket a kormány támogatott.

Belevonja a vitába az osztrák-magyar bankot, amelyik teljesen Ausztriának kedvez. Például Ausztriának huszszor akkora személyi hitelt ad, mint Magyarországnak; de viszont Magyarországnak hatszor akkora jelzáloghitelt csúszalt, mint Ausztriában. A szabadalmi kérdéssel foglalkozik, hibáztatja, hogy az újdonságok megbirálása miniszteri alkalmazottakra

olvasztottuk ugyan, szegényebbek vagyunk valamivel, de gazdagabbak lettünk a kölcsönös szeretetben. Igaz, hogy most már kilenczvenöt frank a vagyónunk, tehát ezen a földön minden relativ. Az ember dús-gazdag lehet kilenczvenöt frankkal a zsebében és koldus szegény kilenczvenöt millióval is.

Ez után a szentencia után pedig szépen leültek vacsorázni. Istenem! Hát nem volt igazuk?

Lucien éppen a pezsgős palack záródrójtait bontogatta, mikor kívülről hirtelen élesen megszólalt az előszoba villamos csengője.

— Ki lehet az? — Kérdezte Lucien az ajtó felé közeledve.

A házmesterné volt.

— Egy levele van Brunol urnak, az utolsó postával érkezett — mondta az asszony és a levelet átadva, eltávozott.

Lucien gyorsan felszakította a borítékot és olvasni kezdett, de már az első soroknál örömteljesen felujjongott.

— Mi az? — kérdezte az asszony izgott kíváncsisággal.

— Villemond márki kinevezett titkárnak! — felelt Lucien a szobát körül tánczolva. — Holnap, kilencz órakor már be kell mutatkoznom. Hatezer frank fizetés!

A következő jeleneteket meg sem kíséreltem leírni. Nincs ahhoz a nyelvnek elég színe.

Mikor végre megnyugodtak egy kicsit a kedélyek, Lucien azt kérdezte a feleségétől:

— Mit csinálunk most?

— Sétálni megyünk, — felelt az asszonyka.

— Sétálni? — De nagyon hideg van.

— Ah, az nem tesz semmit, a kék róka bőát kell szentesíteni... Menjünk!

van bizva, a kik inkább jogászok, mint szakértők.

Szükségesnek tartja, hogy külön legyen meg Ausztria és Magyarországnak a szabadalmi bírósága.

Nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Kell-e miniszter?

Rátkay László a házszabályokhoz szólva kijelenti, bár a házszabályok határozatlan nem modják ki, a minisztereknek szükséges a jelenléte az egyes javaslatok tárgyalásánál, mégis illem szempontjából kifogásolandónak tartja, hogy a költségvetési törvényjavaslat tárgyalásánál a kormányt egy szakminiszter sem képviseli.

Elnök: Nem hagyhatja megjegyzés nélkül Rátkay felszólalását, amennyiben ő maga is beismeri, hogy a házszabályok nem rendelkeznek a miniszterek jelenlétének szükségéről, — mégis a házszabályokhoz szolt — már pedig a házszabályokhoz csak olyan kérdésben lehet szólani, melyben valamely kérdés a házszabályokba ütköztet — lenne kizárandó.

Ugron Gábor szükségesnek tartja kijelenteni, hogy a ház határozatképességét a miniszterek jelen vagy nem jelenléte nem teszi vitássá.

Határozhat a Ház, akár van miniszter jelen, akár nem, ez alkotmányos joga az országgyűlésnek.

Azért tartja ezt szükségesnek megjegyezni, nehogy precedensé váljon a jövőre nézve az a kérdés, mert a Ház határozathozatali jogát, ha Rátkay érvelése megállana a helyén, a miniszterek jelen, vagy jelen nem léttükké mindíg meggátolhatnák.

A vasutas képviselő.

Dobieccky János azzal kezdi, hogy az előtte szólóval miben sem ért egyet, különösen nem pedig a bizalom kérdésében, mert ő a legnagyobb mértékben bizalommal viseltetik a kormány iránt. A jövő munkaprogramhoz mégis van némi észrevétele. Szükségesnek tartja mindenekelőt a vasutak kiépítését. Hivatkozik Ausztriára, amely 230 millió koronát áldoz a Dnjester—oderai csatorna céljaira, ami által összeköttetést teremtenek Oroszországgal, de egyúttal kiszorítják a magyar mezőgazdasági termékeket, mert ez által a vasut által olcsóbban jutnak orosz termékekhez. Sajnálja, hogy a vizuikat tekintetében semmi intézkedés nincs a költségvetésben. Majd rátér a vasutépítési munkások helyzetének változására, amelyet szomorúnak mond. Az éhes ember könnyen hajlik az izgatóra. Ohajtja, hogy a szociális kérdést úgy oldjuk meg, mint Poroszországban. Igaz, hogy minálunk nincsenek olyan viszonyok, nincsenek olyan nagy kereskedelmi forgalmu városaink és e tekintetben a vállalkozási kedv föllendítésére nagy szolgálatot tettek azok, akik az idegen tőke behozatalát elősegítették. A vármegyék forgalmának emelésére egyébiránt üdvözli a kereskedelmi miniszternek szenális intézkedését, a motorokcsik behozatalát. Majd foglalkozik a székelyvasutak kérdésével is, ama óhajának ad kifejezést, hogy azok kiépítését ne nagy vállalkozók kezébe adják, hanem az ottani kisebb vállalkozóknak, mert csak így érhető el az a cél, hogy az ottani munkás nép némi keresethez jusson.

Megemlíti, hogy Máramarosban a vasutak építése előtt nem volt akkora a nyomor, mint most; a fauszatásból s a sószállításból megélt a nép, bár a megye harmadrészt sem termi meg annak, ami a népnek szükséges. Oroszok vették át az erdőkezelést és svájcziai építettek vasutat Máramarosban, akik a lakosság érdekeivel mit sem törődtek. A vasut a népet minden keresetforrástól megfosztotta, ezen kell okulni a székelyvasutaknál is. Az iparvasutak építését is ajánlja a kormány figyelmébe. Karánsebes és Hátszeg között is vasutat kellene építeni, a zsilvölgyi község-

bányák jövedelmezővé tennék ezt a vonalat. A XIX. században az ipart valóságga agyonkormányozták, ma már nem lehet másként segíteni, mint a czéhrendszer bizonyos részének visszaállításával. A szigorú képesítést meg kell követelni.

Az iparoktatás fejlesztését sürgeti, utal Ausztria példájára. Megszavazza a költségvetést.

Elnök: 5 perc szünetet ad.

Szünet után

Nagy Sándor foglalkozott a miniszterelnök beszédével. Tisza István keresztül gázolt az 1899. XXX. törvénycikken, mikor vámtarifa nélkül a külállamokkal tárgyalásokba ereszkedett a kereskedelmi szerződésekre vonatkozólag. Hibáztatja a miniszterelnököt, hogy a vámtarifát még nem terjesztette a képviselőház elé.

Tisza kelepcczének mondja a garanciális törvényt, mely az önálló vámtérület felé vezet s kijelenti, hogy nem engedi meg, hogy a többséget abba bele csatolják. Nos, Tisza elfeledi, hogy e kelepcczét a többség maga állította fel annak idején. Birálja a kormány pénzügyi politikáját.

Tiszának van pénze inproduktív kiadásokra, melyen a katonai beruházások, civillista emelése, de magyar bortermelői érdekeit istápolni nem tudja, a gazdasági munkástügy rendezésére nem telik. Beszéde végén a galaczi ügyben adott miniszteri választ nyilván alkotmányosértésnek mondja. Nem szavazza meg a költségvetést.

A keletázsiai háború.

Pétervár, július 1. Tegnap éjjel 11 óra körül sikerült az elsülyedt Delfin nevű torpedónaszádot kiemelni. Mikor a hajó elérte a víz színét, kezdtek kiszivattyuzni. Egy tiszt és három tengerész, kik a naszád lépcsőjéhez közeledtek, hogy meggyőződjenek a víz apadásáról, ismeretlen okból keletkezett robbanás következtében könnyű égési sebeket szenvedtek. A sebesültek nem forognak életveszélyben.

Az oroszok újabb vesztesége.

Tokió, jul. 1. A takusani sereg jelenti Fönsuilin megszállásáról: A sereg e hó 26-án kezdett három hadoszlopban előrevonulni Fönsuilin felé, hol az oroszok állandó erősségfőlélet létesítettek sánczokkal, drótakadályokkal, fatorlaszokkal. Az oroszok keményen ellenálltak, de sikertült csapatainknak heves küzdelem után körülvenni az ellenséget. Végül 27-én elfoglalták Fönsuilint. Az országuton 90 eleset orosz találtak. Az oroszok egyéb veszteségeit nem lehetett határozottan megállapítani. Hat orosz tisztet és 82 katonát elfogtak. A japánok összes veszteségét 170 főre becsülik.

Keresik az orosz hajókat.

Tokió, jul. 1. (Reuter.) A japán hajóhad, mely északi irányban indult ki, hogy a vladivosztoki hadat kövesse, visszatért, mert nem talált rá erre.

Nodzu tábornok jelentése.

Budapest, július 1. (Saját tud. táv.) Londonból közlik velünk Nodzu japán tábornok jelentését:

Csapataink erélyesen nyomulnak előre Port-Arthur ellen.

Egyik hadoszlopunk június 27-én 2000 orosz vert meg, Komoda ezredes hadoszlopa pedig 28-án két orosz századdal harczott meg sikeresen. Elfog-

laltunk egy erődöt az oroszoktól, hol erős állásban voltak.

Tüzér-égünknek ugyanis sikerült oly ponton elhelyezkedniök, honnan biztosan operálhattak az oroszok ellen. Hét óraker elhallgattattuk az orosz ágyukat, nyolczkor beszüntettük a tüzelést. Az ellenség harcvezetésében teljes zavar és rendtelenség állott be. Így vonultak vissza dél felé.

A japánok sikere.

Budapest jul. 1. (Saját tud. táv.) Főncsuilin elfoglalása rendkívüli sikere a japán fegyvereknek, mert ezáltal sikerült az oroszoknak egy oly erős hadállását és jelentékeny hadműveleti pontját bevenniök, mely az ezután következő hadműveletek sikerére mindenesetre elhatározó lesz.

Az oroszok visszavonulása elvágvá.

Budapest, július 1. (Saj. tud. táv.) Londonból vett jelentés szerint az összes táviratok megerősítik, hogy Kuroki elfoglalta Hajcsöngöt. Az oroszok visszavonulási vonalát ez által sikerült Kurokinak elvágnia.

A japánok Liaojung ellen.

Budapest, július 1. (Saj. tud. táv.) A japánok Liaojung ellen vonulnak. Megszállták a Motienling szorosát. Kuropatkin Liaojung védelmét Keller tábornokra bízta. Hír szerint Kuropatkin feladta Kajpingot a japánoknak.

Orosz czáfolat.

Budapest, július 1. (Saját tud. táv.) Az orosz távirati ügynökség Pétervárról megczáfolja Uchtomszky herczeg tenger-nagynak és vele 700 oroszoknak elesét a legutóbbi tengeri ütközetben.

Visszavert japán támadás.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. táv.) A japán hajóhad — mint Pétervárról értesülünk — e hó 26-án hosszasan ágyuzta a partvidéket Port-Arthur körül. Az oroszok háromizben verték vissza nagy veszteséggel ugyan a japánok támadását. Az oroszok vesztesége 2 tiszt és 200 altiszt.

Beállott az esőzés.

Budapest, július 1. (Saját tud. táv.) A szárazföldi harctéren beállott nagy esőzések rendkívül megnehezítik mindkét részről a hadműveletek gyors keresztülvitelét.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhívás.

A július elsején következő évnegyed alkalmából bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elvein-

Hatóságilag engedélyezett

végeladás.

Optikus- és kötszer-árak. Singer-féle varrógépek. Valódi tükörtajt pipák és szlplikák. Különbözőhangszerek.

ket és irányunkat ösmerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem a legnagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Czölünk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városaiól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolják, és ismerőseik körében terjesztési sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A TISZANTUL

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 >

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **Személyi hírek.** Nátafalussy Kornél kir. tanácsos, a nagyváradai tankerület kir. főigazgatója a kerületbeli középiskolák érettségi vizsgálatait befejezve visszaérkezett Nagyváradra. — Böllöny József biharmegyei nagybirtokos, volt kolozsvári szini intendáns nejevel Nagyváradon időzik.

* **A püspök a tóttellekieknek.** Nagyvárad fekkölt lelkü püspöke sokszor megmutatta már, hogy szíven viseli a nép érdekeit és készségesen hoz áldozatot annak előmozdítására. Ujabb fényes bizonyossága ennek az a nemes cselekedet, melylyel Tóttellek községnek legnagyobb baján segített. A község lakosainak ugyanis nagy baja volt, hogy nem volt legelőjük. Helyzetüket nyíltan feltárták Szmezsányi püspök előtt s bizalommal fordultak hozzá, kérve őt, hogy a szomszédos uradalmi földekből olcsó áron engedjen át nekik e czélra elegendő területet. Kérésüket várákoszonk felül teljesítette a főpásztor, aki az uradalmi földekből 120 katasztrális hold első osztályu földet, holdanként 100 frtért örök áron, ami valószínűs ajándékszámba megy — hajlandó átengedni a községi lakosoknak. A püspök elhatá-

rozása nagy örömet keltett a tóttelleki lakosság körében, kiknek ezzel legnagyobb bajukon hathatósan lesz segítve. Az ügy most van folyamatban az illetékes fórumok előtt.

* Magyar nemesség adományozása.

Szép és jól megérdemelt kitüntetésben részesült legmagasabb helyről, Horváth Lajos huszár alezredes a cs. és kir. 7. számu Vilmoshuszárezred nagyváradai osztályának parancsnoka. O Felsége Horváthnak, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet adományozta a díjmentesen bánhorváti előnévvel. A kitűnő parancsnokot, kit tisztársai, s a legénység egyaránt kedvelnek s ki a társadalomban is közkedveltségnek örvend, kitüntetésébe alkalmából sokan keresték fel gratulációikkal.

* Bucsú az Arpádkori kápolnánál.

Ma van Sárlos Boldogasszony napja. Ez alkalomból holnap, vasárnap a Hájó község mellett levő ősi Arpádkori kápolnánál bucsú lesz. Az ünnepélyes szent misét dr. Karsch Lollion kanonok, a szent beszédet pedig Pálffy Béla főreáliskolai hittanár tartja. A bucsúra Nagyváradról is többen rándulnak ki.

* A tizedik gyógyszerész ügye.

Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottságának tagjait a város új székháznak szakbizottsági termében folyó évi július hó 5-én d. u. 5 óraker tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1904. évi július hó 1-én. Dr. Kowrád Márk elnök. Tárgy: A 10-ik gyógyszer engedélyezése tárgyában vélemény adás.

* Kőnig kabinettitkár bárósága.

A hivatalos lap legujabb száma közli a királyi kéziratot, melylyel ő Felsége aradvári Kőnig Károly osztályfőnöknek és kabinet titkárnak, valamint törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot adományozta. Kőnig mint Pápay utódja működik s a magyar ügyek élén áll.

* A villamos vasut ügye a miniszteriumban.

A nagyváradai villamos vasut dolgát úgy látszik, előbbre akarják vinni a miniszteriumban. A kereskedelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a villamos vasut ügyében július hó 7-én, a jövő csütökön tárgyalás lesz a miniszteriumban, az államtitkár elnökelete alatt. Már egy ízben megtartották a villamos vasut ügyében a tárgyalást, de akkor arról volt szó, hogy a vasut villamos telepet épít. Azóta azonban változtak a viszonyok, mert tudvalevőleg a város szolgáltatja a vasut részére az áramot, tehát új tárgyalás szükséges. Az értekezleten Nagyvárad város képviselőiben Rimler Károly polgármester és Kőszeghy József városi főmérnök vesznek részt.

* A városi tisztviselők szabadságán.

A városházán is megkezdődtek a szabadságulások. Legelőbb Darvassy Lajos és Lukács Odön tanácsnokok mennek szabadságra. Tavaly megesett Nagyvárad városánál az, hogy egy hétig nem tudták megtartani a tanácsülést, mert a tanács tagjainak nagyrésze szabadságon volt. Hogy ilyen kellemetlen dolog a jövőben elő ne fordulhasson, Rimler Károly polgármester most foglalkozik a szabadságulások kérdésével. Általános rendeletben felhívja azon tisztviselőket, akiknek már a közgyűlés enge-

Más vállalat miatt üzletemet teljesen felosztatom. Az összes rak-táron levő norinbergi, rövid, díszmü és ural dívatárukat gyári áron alul is eladom.

Az üzleti berendezések eladó.

Az üzlethelyiséget is átadom.

Serényi M.

Szt. László-tér, Fekete Sas szálloda kapuja mellett.

délezte a szabadságot, hogy jelentsék be, mikor óhajtják a szabadságidőt igénybe venni; a többi tisztviselő pedig nyilatkozzanak, hogy akarnak-e és mikor szabadságra menni. Azután összehívja a tanácsot, hogy megbeszéljék a dolgot. A szabadságolások sorrendjét a polgármester állapítja meg.

*** Tragédia a Tisztviselő-telepen.** Dr Kremmer Antal, Budapest belvárosi főreáliskolai tanár a Tisztviselő-telepen a Delej-utca 1. szám alatt lakik. Felesége és két gyermeke van. A nagyobbik, Ilona, egy évvel ezelőtt dr Mauritz Gyula eperjesi jogakadémiai tanárnak lett a menyasszonya. A fiatalok szerették egymást. De különösen Mauritz rajongott a leányért. Kremmer nem igen szívesen látta ezt a készülő házasságot. Mauritzról többször hallotta, hogy lump, kicsapongó ember. A leány anyja s maga leány is mende-mondának vették ezeket a híreket. Az eljegyzési állapot már majdnem egy évig húzódott, halasztódott. Ez év május elsején azonban a jegyesek közt végzetes fordulat következett be. Május elsején felment Mauritz a menyasszonyához. A leány vagy nem volt odahaza, vagy pedig nem akart találkozni a vőlegényével. Az anya fogadta s röviden így szólt Mauritzhoz:

— Nagyon sajnálom, az önök házasságából nem lehet semmi. Ön, a mint most biztos tudomást szereztem róla, nem képes család alapításra. Ha ön gentleman nem fog háborogni többé bennünket. A leányomat is hagyja békén. Ez a legkevesebb, amit öntől kérhetek. Onnek pedig — megbocsátunk.

Mauritz megsemmisülten bámult maga elé. Azután görcsös zokogásra fakadt és távozott. Az exvőlegény elment Budapestről Lipikre, hogy súlyos bajától szabaduljon. Nem maradt ott, csak két hétig s június hó 10-én visszajött a fővárosba. Naponkint ott sétált volt menyasszonya ablaka alatt, de nem sikerült vele beszélnie. Ettől tartózkodott a leány is a legnagyobb mértékben. Ezek a séták így tartottak majdnem két hétig. A Delej-utca 1. sz. alatt azonban minden csendes volt s úgy tettek, mintha nem is vették volna észre a folytonosan ott őgyelgő Mauritzot. Különben is a volt menyasszony, Kremmer Ilona nagyon el volt foglalva. Apja folytonosan betegeskedett az utóbbi időben és azt ápolgatta odaadó szeretettel. Ha szólottak neki Mauritzról s arról, hogy sápadtan itt járják sokszor a ház előtt, így szólt:

— Sajnálom szegényt, de sorsát megérdemli.

Közben Mauritz többször be is ment Kremmerék lakására, de ott nem fogadták. Mauritz az Ulló-ut 109. szám alatt lakott özvegy, öreg édesanyjánál. Tegnap reggel jókor eltávozott lakásáról avval, hogy nagyobb sétát szándékozik tenni. A Delej-utca felé vette útját s egyenesen benyitott Kremmerékhez. Kremmerné kint volt az udvaron, amely egy gyönyörű virágos kert. Mauritz kalaplevéve közeledett hozzá s csendes hangon, esdeklően arra kérte, hogy engedné meg, hogy elbucsozzék Ilonkától. Hosszabb utra megyek, szólott, vagy jövök vissza, vagy sem. Kremmerné megtagadta a találkozást.

— Ön nem beszélhet többé a lányommal, szólott. Régi emlékek felújítása nem tanácsos, nincs benne semmi ráció. Ön elég fájdalmat okozott nekünk ugyanis.

Ezután a fiatal ember a házba indult.

Kremmerné utána sietett:

— Hová megy?

— Tehát megtagadja? — kérdezte dr Mauritz.

— Meg.

Mauritz megfordult s zsiholgó léptekkel haladt a ház felé.

— Valami kis dolgom van fenn a lakás mellett, azt talán csak megengedik, hogy fölmenjek!

Kremmerné — bár sejtette, hogy a fiatal ember nem jóban törli a fejét, ezt a kívánságát azonban nem tagadhatta meg. A fiatal tanár tényleg nem a lakás mellé ment, hanem

benyitott az előszobába s mivel jól ismerte a járást, egyenesen a hálószobába ment. A következő pillanatban egymásután négy hatalmas lövés reszkettette meg a kis nyári lakás falait. Az anya és Kremmer tanár berohantak a hálószobába és amit itt láttak, az szinte leírhatatlan. A gyönyörű szőke Ilona, hálóingben, véres arccal, holtan hevert az édesanyja ágyában, mellette a földön fekete szalonkabátban szintén holtan feküdt a vőlegény, dr Mauritz. Négyeszer lőtt, kétszer a leány fejébe, kétszer a saját koponyájába. A lövések mind találtak, a leány fel sem ébredt az alvásából, a fiatal ember szintén azonnal meghalt. A szerencsétlen család öröngése rettenetes volt, amikor meglátták a borzasztó vérengzést. A leány beteg atyja, ki hónapok óta fekszik súlyos állapotban, kirogott az ágyából, öröngött, jajgatott, majd eszméletlenül terült el a földön. Az anya sirt, tépte a ruháit. Nemsokára megérkeztek a mentők is, de már nem segíthettek, mind a két holttest kihűlt volt már. Egy negyed óra múlva megjelent a vőlegény anyja, egy szerencsétlen özvegyasszony, aki a fiatal emberben egyetlen támaszát veszítette el.

*** A vasúti munkások nyugbérintézeté.** Hieronymi Károly kereskedelmiügyi min. királyi miniszter által létesített m. kir. államvasúti munkások nyugbérintézet tegnap kezdette meg működését. A munkások fizetéséből a nyugbérre alapra először augusztus 1-én fognak levonni bizonyos százalékot. A levonások minden hó elején utólagosan fognak eszközöltetni.

*** Tanítók országos gyűlése.** Holnap vasárnap kezdődik az ország fővárosában a magyar tanítók nagyhete. VI. egyetemes gyűlést tartják holnaptól kezdődőleg az ország tanítóit. Az országos gyűlésnek legfontosabb tárgyai lesznek a tanítói fizetések általános rendezése, az országos nyugdíjörvény méltányosabb megállapítása s a magyar nemzeti nevelés intenzívebb fejlesztése. Az egyetemes tanító gyűlésen a nagyváradai tanítók is nagyszámmal vesznek részt s a ma éjjeli vonattal utaznak fel Budapestre. Gábel Jakab a biharvármegyei tanító egyesület részéről előadóként is szerepel a fizetés rendezésére vonatkozó javaslatával.

*** Jogtalan foglalás.** Kálvária-utcán az elmúlt évben teljesítették a kövezést s a gyalogjárdát belonszegélylyel homokból építették ki. A háztulajdonosok a járda költség egyharmadának összegét tulmagasnak találták s ez ellen felebbeztek. Azóta mit sem tudnak a felebbezés sorsáról, mert a városi tanács nem értesítette őket, a városi adóhivatal azonban most sorbajaratja a háztulajdonosokat s foglaltat a járdaköltségekért. Természetesen a házigazdák nagyot néztek ezen az eljáráson mert nem csak különös, de jogtalan addig foglalást eszközölni, amíg a kivetés nem jogérvényes.

*** Az orvos egyesület vándorgyűlése Remeczen.** A biharmegyei orvos-gyógyász-és természettudományi egyesület évenként Bihar megye más-más vidékén tartja meg évi vándorgyűlését. Ez évben a megye egyik legszebb vidékén Remeczen és a Jádvolgyét választották a vándorgyűlés és az ezzel kapcsolatos kirándulás helyéül. Az egyesület a vándorgyűlésre a következő meghívót bocsátotta ki:

A Bihar megyei orvos-gyógyász-és természettudományi egyesület ez évi vándorgyűlését július hó 2-án (szombat) Remeczen tartja. Tárgysorozat: 1. Dr. Konrád Márk elnök megnyitó beszéde. 2. Dr. Weisz Jahab: Nagyváró és vidéke népének táplálkozási viszonyai. 3. Dr. Grósz Menyhért előadása a közegészségügy egy kérdéséről. 4. Dr. Edelmann Menyhért: Gr. Széchenyi István és a közegészségügy. Indulás Nagyváradról július 2-án déli 12 óra 41 perc-

kor, érkezés Jádvolgyre 2 óra 45 perczkor. Innen iparvasuton Remeczenre; érkezés 5 óra tájban. A vándorgyűlés ideje délután 6 óra, helye az ottani iskolaépület. Este 8 óraker társasvacsora; meghálás Remeczen, szállásról gondoskodtak. Akik már vasárnap reggel kívánnak visszatérni, Remeczenről iparvasuton indulnak fél 5 kor Jádvolgyig, innen 6 óra 2 perczkor induló s 7 óra 50 perczkor érkező vonattal Nagyváradra. Akik a vasárnapi napot ott szándékoznak tölteni, kocsin a Királyhágón át Nagyváróra indulnak, on an ebéd után Révra és innen a gyorsvonattal 3 óra 24 perczkor Nagyváróra.

*** Arverés eredmény nélkül.** Nagyváró városánál tegnapelőtt árverést tartottak a Szaroveszky-utcai volt Fűzeséri tüzérlaktanya épületére. A becsár 40,000 korona volt, vevő azonban csak egy jelentkezett: özv. Reiser Zsigmondé, aki 36,000 koronát ígért az óriási épületért és telekért. Ennyiért a város nem adhatja ezt az értékes ingatlant, amely a város egyik legszebb pontján van. A bérlet különben megfelel a 40,000 korona becsértéknek. — A Széchenyi-téren levő volt püspökségi magtár bérletét továbbra is Heller M. és társa cégnek adták ki.

*** A legénység hazabocsátása.** A közös hadügyminiszterium új utasításokat adott ki azoknak az altiszteknek, tizedeseknek és közlegényeknek hazabocsátásáról, a kiket állandóan szabadságnak, a tartalékba, vagy póttartalékba helyeznek át, vagy elbocsátanak. Az új utasítások szerint az említett személyeket az alosztálytól egyenkint és közvetlenül kell hazabocsátani. Utipénzben is részesítendő, ha illetőségi helyükre vagy más, általuk választott községbe utaznak, feltéve, hogy utjuk nagyobb harmincz kilométernél. Ha utipénzzel hazaküldött közlegények nagyobb számban egyszerre utazhatnak a vasuton vagy a gőzhajón, akkor a csapatparancsnok belátása szerint, ezt a legénységet altiszt vezetésével együttesen lehet hazabocsátani. — Altiszteket, tizedeseket és közlegényeket, a kiket egészségi szempontokból szabadságnak, szintén az alosztályból, esetleg a katonai kórházból egyenkint és közvetlenül kell hazabocsátani. Ez a legénység, tekintet nélkül az ut hosszúságára, a szabadságolás helyéig utiköltséget kap.

*** Elfogott gyilkos.** Szász Tógyert, aki tegnapelőtt Mitra Annát a Kis-Kéri országúton agyonlőtte — tegnap délelőt a csendőrök letartóztatták. A gyilkost megvasalva kísérték a nagyváradi kir. törvényszék vizsgálóbírája elé, hol eleinte tagadni próbálta bűnét, de később, midőn felemelték elötte, hogy többen látták tettét, töredelmes vallomást tett. Elmondotta Paczkó aljegyző kérdéseire, hogy azért lőtte agyon Mitra Annát, mert az elhagyta őt, pedig ő mindig a legjobban bánt vele. Mivel nem tudott az asszony nélkül élni, elhatározta, hogy bosszút fog állani élete megrentőjén. A kihallgatás után a gyilkost czellába zárták.

*** Czeglédy Sándor,** Nagyváró előnyösen ismert, régi jónevű vendéglőse helyiséget cserélt. Kényelmesen berendezett új helyiségét ma, szombaton nyitja meg Nagy-Teleky-utcán a saját házában. Nagyváró polgársága bizonyára az új helyiségben is tömegesen keresi fel Czeglédi Sándort.

*** Öngyilkos hetes.** Erdélyi József 64 éves vörtesi illetőségű hetes ma reggel gazdájának istállójában fölköttötte magát a gerendára. Tettét a házbéliek vették észre, akik levágták az öngyilkost a kötélről s rögtön orvosért küldöttek. Mire az orvos megérkezett, Erdélyi már halott volt. Mivel bűntény eshetősége ki van zárva, a nagyváradi kir. ügyészség megengedte, hogy a hullát ne boncolják fel.

*** Egy fővárosi orvos szökeése.** A fővárosi társadalmi és orvosi körökben ismert Kozma Artur dr. a bakteriológiai intézett igazgatója, a

józsefvárosi demokrata kör alelnöke szerda óta a fővárosból eltűnt, hogy Amerika felé vitorlázék. Kozma Artur dr. szökéséről a következőket jelentik. Kozma Artur dr. aki a gazdag Tafler családból származik, fiatal kora daczára a főváros társadalmi köreiből vezető szerepet játszott. Feleségét aki leány korában egy fővárosi éjjeli kávéházban mint kaszírő volt alkalmazva, nyolcz év előtt beleszeretett és szüleinek a beleegyezése nélkül nőül is vette. Kozma Artur dr. aki a Kerepesi-ut 61. sz. házában négy szobás lakást tartott, a múlt héten egy bizonyos Lux Nánán nevű embernek átadta és butorait eladta. Felesége vasárnap úazott el, ő pedig, midőn értékesebb csemagjait ládákba elszállította, vasárnap hagyta el véglegesen a lakást. A ajtóra a következő irást függesztette ki a páciensek tudomására: Helyettesem távollétem alatt a lakatos-pénztárnál dr. Herzfeld Lajos Kerepesi-ut 72. sz. A munkás-pénztárnál dr. Uhrik Nándor Kerepesi-ut 73. Kozma Artur orvosbarátainak azt mondta, hogy fürdőkörra indul, de ő jobbnak látta hitelezőitől amerikai tengeri vitorlázást.

Apróságok.

— *Megtáviratozott szindarab.* A tenger alatti táviró képességének ritka bizonyítékát nyújtja a new-yorki *Times* egy múlt heti száma. A lap ugyanis megsürgönyöztette magának *Szpinburne* angol költő legújabbán előadott drámájának szövegét, a mint megjelent belőle az első példány. A mű címe „Lokrin”. 18.000 szó van benne s ebből a táviró 10.000 szót öt óra alatt közölt a new-yorki lappal, még pedig oly pontossággal, hogy csak egy szó csonkult meg.

— *Mennyire fejlődhetik a szaglásunk?* Nichols és Bailey, a két észak-amerikai fiziológus érdekes vizsgálatot tett a szaglásról. A két tudós több kis üveget töltött meg meghatározott mennyiségű, többféle illatu olajjal és ezek szagát több emberrel meghatározatták. Nagy különbség mutatkozott az egyes emberek szaglóképesége között. Míg például három ember a kéksavat megérezte oly vegyítékben, melyben egy gram kéksav kétszáz kilogramm vízzel volt keverve, mások százszorta erősebb keverékben sem vették észre. A férfiak és asszonyok szaglóérzékével tett összehasonlítás a legfeltűnőbb eredménnyel járt; negyvennégy férfit és harminczhárom nőt vizsgáltak meg és az eredmény az volt, hogy a férfiaknak sokkal finomabb szaglásuk van, mint a nőknek.

— *Furcsa névjegyek.* Dél-Afrikában, a Fokvárosban az a szokás, hogy a ház főlépcsőjének aljára egy kaktuszt ültetnek, amelyek leveleibe a látogatók bevésik neveiket abban az esetben, ha a ház urát nem találják otthon. A nők, akik azt akarják, hogy az új évi üdvözlők nevei külön legyenek a többi látogatók neveitől, a kaktusznak egy külön ágát jelölik ki arra a napra. Ez a szokás a fokváros előkelőségei között divik s bizony már több Európából odavándorolt emberre is átragadt, de ezek levágják a kaktusz levelét s azt a néger cselédnek adják át, míg a gazda haza érkezik.

IRODALOM.

A Katholikus Hitvédelmi Folyóirat júniusi (6.) száma a következő gazdag tartalommal jelent meg:

1. »Pázmány szellemének revindikációja.« Dr. Keményfy Kálmán D.
2. »Szociális levelek.« XVIII. A kommunizmus. Morus T. utópiája. (B—Ó.)
3. »Megtértek Csarnoka.« Balassa Báliot. A megtért lantos. Nagy Béla.
4. »Külföldi Szemle.« A római kérdés. — A Vatikán és Franciaország. — A francia papság helyzete. — A vatikáni tiltakozó kör-

jegyzék. — Francia kongregációk Olaszországban. — Delcassé bujkálása. — A Combes-kormány vesztegetési ügye. — Francia katonák a reklám szolgálatában. — A liberálisok kudarcza Würtembergben. — A keresztény szociálisták művei Ausztriában. Dr. Notter Antal.

5. »Protestáns Szemle.« Az 1848: XX. t.-cz. genezise. — Az »enyém és a tied« meg a zsidók. — A felsőmagyarországi skizma táplálói. Ifju Sámbar.

6. »Krónikás.« Bármakörutak. — Folt hátán folt. — Pázmány emlékezete. — Populus Banffyanus. — Lehel kürlje. — A nép vasárnapjai. — Uj-misék. Dr. Helvey Lajos.

7. »Irodalom.« Morawski M. — Jándi Bernardin: Esték a genfi tó partján. Ism. T. Pelikán Krizsó. — Hódzsaga Bazil dr: Lánytan — Ontologia. Ism. Onokrotalusz.

8. Vegyesek.

9. »Ravenhorst« Willderich. Kath. regény a reformáció korából. Irta Labadye. Ford: T. Pelikán Krizsó. (Folyt.) Ezy iv.

E valóban hűzágptóló folyóirat előfizetési ára 8 korona, mely összeg a szerkesztő-kiadóhivatal Budapest, VII., Csömöri-ut 16. szám alá küldendő.

EGYESÜLETEK.

A Nagyváradi »Harmonia« Zene-egylet igazgató választmánya f. hó 3-án délután 4 órakor (Zöldfa u. 25 sz. II em) gyűlést tart, melyre az igazgató választmány tagjait ezúttal hívjuk meg. Dr. Waldmann Géza elnök. Dr. Voszka István titkár.

Kereskedelmi alkalmazottak gyűlése. A nagyváradi kereskedelmi gyári és ipari nem szakmabeli alkalmazottak *önsegélyző egyesülete* július hó 3-án, vasárnap délután 5 órakor tartja 1-ső rendes közgyűlését, melynek tárgya a miniszteri jóváhagyási záradékkal ellátott alapszabályok felolvasása és tudomásul vétele. Az általános választások megejtése.

Igazságszolgáltatás.

Szünet a törvényszéknél. Tíz hónapi lázas munka után rövid, jól megérdemelt szabadságra mentek tegnap a nagyváradi kir. törvényszék bírái és jegyzői. Megkezdődött a nyári szünet, melynek tartama alatt esküdt-széki tárgyalásokat nem tartanak s főlebbviteli tárgyalásokra is csak hetenkint kétszer kerül a sor. A bírák hat heti, a jegyzők pedig négy heti szabadságra mentek. Míg a szünet tart, addig is működik a vádtanács, melynek tagjai minden héten egyszer, csütörtökön ülnek össze tanácskozássra. Főlebbviteli tárgyalások — mint rendszeren — minden kedden és pénteken tartatnak.

Árverés báró Popper Ármán ellen. Báró Popper, aki egyike a leggazdagabb földbirtokosoknak, 600 korona értékű árut rendelt a Heintl és Rasper cégnek, minthogy azonban a szállításhoz differenciák merültek fel, a báró a fizetést megtagadta. A cég pört indított ellene a zsolnai járásbírósnál és a bárót aztán jogerősen kötelezték a összeg megfizetésére. Báró Popper, ugylátszik, makacsodik, mert a cég kénytelen volt árverést kérni ellene, amit el is rendeltek július 6-ikára. A cégnek nem kell tartania attól, hogy a pénze nem térül meg, mert a követelés fejében lefoglalt iagóságok, butorok, hintók és lovak értéke jóval meghaladja a negyedmillió koronát.

MULATSÁG.

A Legény-egylet a Püspök-fürdőben.

Vasároaptartja a kath. Legény-egylet nyári mulatságát a Püspök-fürdőben. A mulatság d. u. 6 órakor kezdődik, azért az öt óra után érkező vonatot a fürdő állomásnál az egész rendezőség muzsikaszóval várja. Visszautazásra külön vonat fog a közönség rendelkezésére állani s mivel erre a retur-jegyek nem érvényesek, csakis a fürdőbe menetre váltandó jegy. A külön vonatra a mulatság pénztáránál lehet jegyet váltani, mi által a tolongás a szűk állomási pénztár előtt el lesz kerülve. A mulatság szünetében világposta lesz rendezve, hogy maradandó emléke is legyen a mulatságnak. Etel és ital tekintetében nyugodtak lehetnek a vendégek, mert *Kerndcsné* a konyha és pincze s ez elég a teljes megnyugtatóra. Mivel a Legény-egylet mulatságain óriási számban jönnek össze a meghívottak, a rendezőség gondoskodott róla, hogy az éjjel utáni vonaton is 400 utas kényelmesen juthasson haza. Lehet-e kellemesebben tölteni egy napot, mint sétálva a Püspök-fürdő csoda szép parkjában s este elmulatni a Legény-egylet udvarias, csinos fiatalsága között? Legyen hát július 3-ika, a tisztességes szórakozás kellemes emlékü napja.

NYILTTER.

Ma, szombaton.

július hó 2-án

a „Bazár“ kerthelyiségében

37-ik gyalogezred zenekara

kedvező idő esetén

hangversenyt rendez.

Számos látogatást kér

SZAUER és DOLGOS.

TAVIRATOR.

A függetlenségeik értekezlete.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. táv.) A függetlenségi párt mai értekezletén behatóan foglalkozott az állami költségvetés részleteivel.

Kijelölték az egyes szónokokat a költségvetésnek a részletes tárgyalásához.

Komjáthy az értekezleten a civilizista emelés ellen szólt és tett indítványt. Az értekezlet elfogadta álláspontját s megbizta Rákosi Viktort, hogy a civilizista tételnek tárgyalásakor e szellemben a párt nevében felszólaljon.

Polónyi indítványozza, hogy a király személyét is vonják a vitába. Ezt az álláspontot támogatta Rátkay is, az értekezlet pedig magáévá tette.

Német ujságírók gyűlése.

Grác, július 1. A német ujságírók és írószövetség kiküldötteinek gyűlése befejezte tárgyalásait. Elhatározták, hogy a jövő gyűlést Darmstadtban tartják. A gyűlés elhatározta, hogy rokonérzésének ad kifejezést a rostoki sztrájkoló társaknak. A sztrájk az orvoskongresszus napján keletkezett azáltal, hogy ott egy ujságíróval méltatlanul bántak el. Az illető ujságírók rokonérzésüket fejezték ki és elhatározták, hogy távirati úton az egész német sajtót értesítik erről a határozatról. Ma kirándulásokat tesznek a vidékre. Az összegyűlt ujságírók közül mintegy 90-en utat tesznek Bosznia és Magyarországra.

A Balkánról.

Konstantinápoly, jul. 1. Ma a Jldizben rendkívüli minisztertanács volt. Hir szerint a szaloniki-i és drinápolyi hadtestterület redifjei helyzetének kérdéséről folyt a tanácskozás és szótávtették a zsoldhátralékok fizetésének kérdéséről.

Konstantinápoly, jul. 1. Török részről történt nyilatkozatok szerint úgy látszik, hogy a bizottság tevékenysége és új macedóniai bandák föllépése következtében egyelőre elnapolták a redifzások elbocsátását.

Az angol alsóházról.

London, július 1. Egy hozzáintéztelt kérdésre kijelenti a hadügyminiszteri államtitkár, hogy az 1904—905. számadási évben 21 üteg új ágyut állítanak elő az indiai sereg számára. A kormány az angol hadsereg számára 1905—6-ik számadási év folyamán 65 üteget, az 1906—7. év folyamán 76 üteget szárdékozik gyártani.

Sztrájk.

Trieszt, július 1. A még sztrájkoló közművesek tegnap este elhatározták, hogy munkába állanak, mivel is a sztrájk be van fejezve.

Salzburg, július 1. A Cecon cég közművesei sztrájkba léptek. A sztrájkolók nagy építkezéseknél, ezek között az új vasúti építkezésénél, is abbahagyták a munkát. Halleinben részleges közműves-sztrájk kezdődött.

Anglia bevételei.

London, július 1. Az egyesült királyságok április, május, június havi összes bevételei 31, 722.869 font sterlinget tesznek ki, azaz 2,688.044 font sterlinggel kevesebbet, mint a múlt év megfelelő időszakában.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Írta: A. C. D. (Angolból.)

11

A tartása katonás volt és pofaszakállát a katonai előírás szerint viselte, következként a haditengerészetenél kellett szolgálnia. Látszott rajta, hogy van benne valami parancsoló, mondhatnám, a felsőbbség, a felelősség érzete. On is láthatta, hogy magasan hordta a fejét, s a botját szinte kihívóan suhogtatta. Komoly, értelmes arcú, középkorú férfi; — minden azt mutatta, hogy altiszt volt és a haditengerészetenél szolgált.

— Csodálatos! — kiáltottam föl.

— Ej, gyerekség! — felelte Holmes, vállat vonva; bár az arcán látszott, hogy tetszett neki az én őszinte meglepetésem és álmékdósdóm.

— Ep az imént panaszkodtam, — folytatta Holmes, — hogy mostanában nem követnek el valamire való bűntényt sem. De azt hiszem, tévedtem. O vassa csak ezt a levelet.

Odaadta a levelet, mit az imént hozott a hordár; én iszonyodva olvastam el.

— Ez rettenetes! — kiáltottam föl elszörnyedve.

— Kissé szokatlan eset, — felelte Holmes nyugodtan. — Nem lenne szives hagosan és lassan elolvasni, hogy gondolkozhassam rajta?

Leült a karosszékre, én pedig lassan, jól hangsúlyozva olvastam, amint következik.

»Kedves mr. Sherlock Holmes».

Az éjszaka gonosz bűntényt követtek el a brixtoni-ut mentén a Luriston Garden 3. számú házában. Az őrt álló rendőr arra járván, éjfél után két óra tájban, világosságot látott a házban s mivel tudta, hogy a ház lakatlan, mindjárt rosszat gyanított. A rácsos kaput s a házájt is nyitva találta; bement s az utcai szobába, amelyben butorok nincsenek, egy elegánsan öltözött *gelleman* hulláját találta a földön; a zsebében névjegyek is voltak s ezek szerint »*Enoch I. Drebbel*» a neve, amerikai ember volt, Ohio államnak Cleveland nevű városából.

Különös, hogy semmijét sem rabolták el s a halálnak, külső erőszaknak semmi nyoma se látszik a hullám. A szobában ugyan vannak vérvnyomok, de a testen egyetlen egy seb sincsen. Fogalmunk sincs arról, hogyan kerülhetett ide, ebbe az elhagyatott házba; egyébként maga az egész eset is fölötte érthetetlen. Ha tizenkét óra előtt bármely időben eljöhete a házba, én itt fogom várni. Mindent *in statu quo* hagytam s nem is nyúlok addig semmihez, míg ön meg nem nézi. Ha nem jöhete, majd szolgálak bővebb részletekkel is nagy hálával lennék adósa, ha megírná az azzal, hogy elmondaná, mi a véleménye az esetről.

Tisztelő hive

Tobias Gregson».

— Ez a Gregson a legügyesebb titkos rendőr, — jegyezte meg Holmes; — ő meg Lestrade szinte kiválnak a többi csöcselék közül. Mind a kettő gyors eszű, határozott és erős akaratú ember, — de más különben nem sok bennük az eredetiség és az éleslátás. Folyton egymásra fenik a fogukat, mert kölcsönösen oly irigyek, mint csak két elkényeztetett, szép asszony lehet. Ha mind a ketten nyomozni fognak ebben az ügyben, akkor mondhatom, ugyancsak jól fogunk mulatni.

Engem meglepett Holmes nagy nyugalma. Izgatottan kiáltottam föl:

— De hisz itt nincs egy perc vesztési való idő sem! . . . Lemenjek kocsisért?

— Nem tudom, elmenjek-e, vagy sem?

— tőprenkedett Holmes. — Mert lássa, kedves Watson, én vagyok a legjavithatatlanabb lusta, ha rám jön az unalom . . . bár máskülönben, azt hiszem, tudok nagyon erélyes is lenni.

— De nézze! Itt van az a rejtélyes, bonnyolult, izgató bűneset, amelyért sóvárgott.

— Hát aztán? . . . Tegyük föl, barátom, hogy szegről végre kideritem, lebonyolítom az egészet: bizonyos lehet benne, hogy Gregson, Lestrade & Tsai mind bezebelik a dicsőséget . . . Így jár az ember, ha nem közülök való, ha nem »hivatalból« dolgozik, hanem csak »hivatásból«!

— De ez a Gregson kéri önt, hogy segítsen rajta.

— Persze, tudja, hogy többet tudok, okosabb vagyok nála, s ezt be is valija . . . nekem; de inkább levágná a nyelvét, minthogy másoknak is bevallaná! Mind a mellett . . . nem bánom: menjünk oda szétnézni. Megoldom az esetet a magam kedvéért, s ha más hasznom nem lesz, legalább kinevethetem őket . . . Nos, menjünk!

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

A nagyváradai piacon 1904. június hó 27. 28-ik napján tartott vásárban eladott természetnyek és élelmi szereknek árjegyzéke.

Tiszta buza 16.20 —16.— Kétszeres buza 12.60 12.20. Rozs 11.60 11. Arpa 11.20—11.10.80.— Zab 12.40—12.— Tengeri t.— 10.80 Borsó 32.—. Lencse 36.—. Bab 16.—. Köleskása 24.—. Burgonya 6.80 100 kiló lángliszt 29.20. Zsemlyeliszt 28.80. Fehér kenyér liszt 28.—. Barna kenyér liszt 25.60. Széna farral 6.—. Sózott szalonna 1.52.—. 6 kiló zsup-szalma 20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükka 6.40. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.60. 1 kiló marhahus I. oszt. 1.12. Marhahus II. o. 1.04. Marhahus III. o. —.96. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —80. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kőso 25.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. o'vasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 htr ó-bor 64.—. 1 htr új-bor 40.—. 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles —.—. 1 mm. repce —.—. 1 mm. dió 60.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 50.—. 1 kgr. savanyu káposzta —.24. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.28. 1 kgr. juh-hus —.92. 1 kgr. vereshagyma —.16. 1 kgr. foghagyma —.52. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 4.60 1 kgr. barna kenyér —.22. 1 ltr. kőolaj 44.

Forgalmi kimutatás 1904. június 27.
28-án Tiszta buza körülbelül 650 hltr. Kétszeres buza 130 hltr. Rozs 300 Arpa 140 hltr. Zab. 360 hltr. Tengeri 600 Burgonya 50 hltr.

Lábas jóságok: Hizott sertés mintegy 120 drb. Felhizott 140 drb. 2 évestől feljebb 130 drb. 1 évestől 2 évesig mintegy 150 drb. Süldő 170 drb. Malacz 179 drb. Hizott marha 240 drb. Jármos ökör 3160 drb. Fejős tehén 1000 drb. Borju 1200 drb. Bivaly 74 drb. Juh és kecske 355 drb. Ló 3878 drb.

Határidők.

Budapest, jul. 1.	
B uzaáprilisra	7.88
Buza október	7.86
Tengeri	6.26
Rozs okt.	8.6
Zab ápr.	6.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsdé

Budapest, jnl 1.	
Oszták hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allmvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgotarjani	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jul. -1án.

Magyar aranyjárdék 4	1.18
Magyar koronajárdék	97.15
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4	89
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasúti államkövénny 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kövénny 4%	98
Italmérsi jog megváltási kövénny	98.50
Horváth szlavon földterhermentési kövénny	2.07
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	1.60
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	98.75
Oszták járdék papirban	99.50
Oszták járdék papirban	118.80
Oszták járdék aranyban	.99
Oszták korona járdék	1.52
Oszták államsorsjegyek	1613
Oszták magyarban részvény	742.50
Magyar hitelbankrészvény	6.42
Oszták hitelintézet részvény	6.33
Párisi vista	19.01
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.30
Németbirodalmi márka	239.42
Londoni vista	95.97
20 márkás arany	43.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Hirdetmény.

A nagyvárad m. kir. honvéhadapródiskola részére szállítandó *húsárakra* 1904. szept. 1-től 1905. aug. 31-ig terjedő időre ajánlat hirdettetik. A feltételek megtudhatók a nagyvárad honvéhadapródiskola étkezés kezelőszéknél (mellék-épület, földszint 4 sz.)

A m. kir. honv. hadapródiskola parancsnoksága.

Hirdetmény.

A „Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság” (Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet. Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt. Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

789

AZ igazgatóság.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern styben, gazdag választékban, gyárban.

Szolid, szabott árak!

„JEGENYE“

gyönyörű fekvésű gyógyfürdő.

(1600 méter magasan.)

Pánffy-Hunyad és Kolozsvár közt.

Vásártelki vasas Moor-fürdők.

11° Lobogó-fürdők.

Igazgató orvos:

Dr. Kazay Kálmán.

J a v a l v a:

kezdődő tüdőbajosoknak, scrofulótikusoknak, angolkórosoknak csusz, vérszegénység, idegesség ellen.

Prospectust küld

751

a kezelőség.

U I ! S z e n z á c z i ó s ! U I !

KARDOS LIPÓT

szerencsebazárja Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

T. helybeli és fürdő közönség figyelmébe!

Van szerencsém a t. fürdő közönség szives tudomására hozni, Nagyváradon Szt. László-téren egy a mai kor igényeinek megfelelő

S z e r e n c s e B a z á r t

rendeztem be, hol óriási raktárt tartok: *játék-, diszmű-, ajándék-tárgyak, mindenféle szobadiszek-, női- és férfi fehérneműek, újszülött gyermekeknek kelengyék, nyakkendők, sétabotok, nap- és esernyők, férfi torna övek és ingek, úszónadrágok, torna és komót cipők, női és férfi harisnyák, továbbá férfi és gyermek sapkák, fürdő kalapok, nagy raktár: Solingeni zsebkésekből. Tajték áruk, szivar és pénztárcák nagy választéka, férfi szalmakalapok, mosó kötények, disz és fekete női kötények, utazó táskák, gummi különlegességek, pipere czikkek. És baba javítást elvállalok.*

A midőn a legfigyelmesebb kiszolgálásról, szolid olcsó árakról előre is biztosítom, becses látogatását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Kardos Lipót, szerencse bazárja
Szent-László-tér, (Kiss Károly mellett.)

Gyermek fekvő- és ülőkocsik. Utazó kosarak és láda kofferek.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen újonnan átalakított és jól gondozott* minden kiváló kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szives rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett:

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős

743

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy *nyári kerthelyiségemet ápr. hó 8-án azaz vasárnap* egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen *megnyitottam.*

Kitünő magyaros étkek, frissen csapolt márciusi SÖR, valamint saját termésű, tisztán kezelt HEGYI BOROK felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — ABONENSEK részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmébe ajánlani újonnan berendezett VENDÉGSZOFAJMAT, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint SZÁLLÓHELY is jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.

A
**„Központi Takarékpénztár“ rész-
 vénytársaság**

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán (Adorján Emil ház.)

Törlesztéses

jelzálogkölcsonöket nyujt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi
 visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamattal
 mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő
 alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél
 alapján nyujtjuk, azonban a záloglevele-
 ket teljes névértékben számoljuk el, azaz
 a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

Drága kamatozásu kölcsönök he-

lyett olcsóbb kamatozásu kölcsönöket
 bélyeg és illeték mentesen nyujtunk.

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi ki-
 vonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, eset-
 leg községi becsü bizonyítvány beküldése
 elegendő.

A „Központi Takarékpénztár“
 részvénytársaság.

Bellán módszer szerint készült veresre festett végü, de sokkal erősebb minőségü

K é v e - k ö t e l e i m e t,

140—150 cm. hosszban, ezer drbját 11 kor.-ért számítom, elősmert kitünő minőségü

Gazdasági kötél-gyártmányaimat

tetemesen leszállított árban,

Mindennemü zsákokat és ponyvákat

eredeti gyári árban számítok.

801.

Feltünő olcsó árban kölcsönözök **uj zsákokat és ponyvákat.**

Telefon
 299. sz.

J. WEISZ MÓR Nagyváradon, Kossuth Lajos-u.
 Andrányi-palota.

TELEFON: Iroda 67.
 Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
 Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
 Kossuth Lajos-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep:
 Kert-utca 10. szám

Elvállal mindennemü betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, me-
 denczék, járdák, csatornák, szökő-
 kutak, zsilipek, hidak és átereszek o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerü és szines cementlapok,
 csatornacsövek, lépcsők, fedőla-
 pok, esővizfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok,
 mindenféle műkövek. o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerü és diszes kivitelben

Terazzo-munkálatok: Szabad. sodronybetétesek
 repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdák
 aszfaltozása. o o o o o

Elszigetelések aszfaltbitumennel.

**Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres
 szárazzá tétele.**

**Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban
 lesznek elvállalva.**

➡ **Költségvetés ingyen és bérmentve.** ➡

Mindennemü építkezési anyagok nagy raktára.

Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat

Jutányos árák!

Árak minden vasutállomásra!